

قالب تهیه و تدوین پایان نامه کارشناسی

آموزشکده فنی و حرفه‌ای دختران شاهرود

فصل اول : نحوه نوشتن مطالب

۱-۱ مقدمه

۲-۱ نوع کاغذ استفاده شده در پایان نامه

۳-۱ نحوه تایپ

۴-۱ نحوه شماره گذاری صفحات

۵-۱ نوع و اندازه فونت

۶-۱ شماره گذاری موضوعات

فصل دوم : ترتیب نوشتن مطالب

۱-۲ مقدمه

۲-۲ جلد و صحافی

۳-۲ صفحات پایان نامه و نحوه ترتیب آنها

۴-۲ صفحه نخست

۵-۲ صفحه عنوان

۶-۲ صفحه تقدیم

۷-۲ صفحه قدردانی

۸-۲ چکیده

۹-۲ فهرست

۱۰-۲ فهرست نمودارها ، عکسها و نقشه ها

۱۱-۲ فهرست جداول

۱۲-۲ فهرست علائم و اختصارات

۱۳-۲ متن اصلی پایان نامه

۱۴-۲ بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۵-۲ مراجع

۱۶-۲ پیوستها

۱۷-۲ نکاتی در رابطه با آیین نگارش

فصل اول :

۱-۱ مقدمه

در این گزارش ، شکل و شیوه ای یکسان در نگارش پایان نامه (رساله فارغ التحصیلی) ارائه شده است که رعایت آن الزامی است و در ارزیابی پایان نامه موثر است . پایان نامه به لحاظ نگارش ، دارای دو وجه قابل تامل است :

- ۱) مکان نوشتن مطالب در هر صفحه پایان نامه ، نحوه حاشیه بندی ، شماره گذاری صفحات و بخشها ، معادلات ، تصاویر ، جداول و منحنی ها .
- ۲) ترتیب ارائه مطالب در مجموع پایان نامه .

۱-۲ نوع کاغذ استفاده شده در پایان نامه

از کاغذ A4 به منظور نگارش پایان نامه استفاده شود و در مواردی که نیاز به کاغذ بزرگتر می باشد ضمن استفاده از اندازه های استاندارد رده A به هنگام ضمیمه نمودن ، کاغذ مربوطه به اندازه A4 تا شده و حتماً داخل صحافی قرار داده شود.

۱-۳ نحوه تایپ

در تایپ محتوای پایان نامه باید موارد زیر کاملاً رعایت شود :

- ۱ - برای تحریر متن ، حتما باید کامپیوتر و نرم افزارهای کامپیوتری استفاده شود .
- ۲- در تدوین و تایپ صفحات پایان نامه ، به غیر از صفحات تقدیم و قدردانی از هیچگونه کادر تزئینی و تذهیب نباید استفاده گردد و صفحات بدون سر صفحه باشند .
- ۳- تعداد سطرها در هر صفحه با احتساب پاورقی ، ۲۴ سطر باشد . (فاصله بین خطوط ۱/۵ خط)
- ۴- کادر بالا و پایین کاغذ به ترتیب ۲/۵ و ۲ سانتی متر و از راست و چپ نیز به ترتیب ۳ و ۲ سانتی متر باشد .

۵- در نگارش " متن اصلی " ، عناوین اصلی و فرعی از ابتدای سطر نوشته شود . قبل از شروع هر عنوان ، سطری رها نگردد . به هر یک از عناوین (چه اصلی و چه فرعی) شماره ای تعلق می گیرد که نحوه شماره گذاری در ادامه آمده است . (در صورتیکه یک عنوان از ابتدای صفحه شروع می شود نیاز به سطر خالی قبل از خود ندارد)

۶- شروع پاراگراف به اندازه یک سانتی متر از بقیه متن جلوتر است .

۷- قبل از شروع یک فصل ، در یک صفحه ، شماره فصل و عنوان نوشته می شود . در پیوست ، نمونه ای ارائه شده است .

۸- بین معادلات و نوشته ها ، یک سطر خالی آورده می شود . شماره معادله در داخل پرانتز (XX-YY) نوشته شده در مقابل معادله آورده می شود . XX شماره فصل و YY شماره معادله می باشد . مکان شماره معادله ، حاشیه شماره معادله ، حاشیه سمت راست خط معادله می باشد که در صورتی که سطر معادله دارای جای کافی نباشد از سطر بعدی استفاده می شود .

۹- منحنی ها ، جداول ، تصاویر و یا اشکال ، درون کادر بسته قرار گرفته طرف بالای آنها می بایست به طرف بالای کاغذ و یا در صورت لزوم سمت چپ کاغذ قرار داده شود . هر یک از منحنی ها ، جداول ، تصاویر و اشکال دارای شماره و توضیح می باشند که در قسمت زیرین کادر به فاصله یک خط درج می شود (توضیح بعد از شماره تایپ می شود) . شماره گذاری آنها مثل شماره گذاری معادلات است . برای مثال : شکل (۳-۵) : توضیحات شکل ...

۱۰- برنامه های کامپیوتری ، نرم افزارهای خاص مورد نیاز ، نحوه استفاده ، مستندات برنامه و فایل Word، Pdf و Powerpoint پایان نامه به صورت CD یا DVD همراه با پایان نامه ارائه شود .

۴-۱ نحوه شماره گذاری صفحات

۱- شماره گذاری صفحات به دو نوع مجزا صورت می پذیرد . دسته اول صفحات پایان نامه ، از صفحه " چکیده " تا انتهای صفحات " لیست علائم و اختصارات " با حروف الفبا و به صورت توالی (الف ، ب ، پ ، ت و ...) دسته دوم صفحات ، از صفحه "مقدمه یا همان فصل اول" تا انتهای پایان نامه به صورت عددی شماره گذاری می گردد .

۲- صفحات "بسم الله الرحمن الرحيم" ، صفحه عنوان ، قدردانی ، تقدیم ، شماره گذاری نمیشوند .

۳- روی صفحه اول هر تقسیم اصلی از پایان نامه ، مانند چکیده ، صفحه اول فهرست ، صفحه اول هر فصل و ... شماره صفحه نوشته نمی شود ولی آن به حساب می آید . شماره هر صفحه با فاصله ۱/۵ سانتی متر از پایین صفحه و در وسط سطر نوشته می شود .

۴- در شماره گذاری شکلها ، ابتدا شماره فصل و بعد شماره شکل می آید . مثلاً شکل (۵-۱) ، یعنی شکل شماره یک در فصل پنج

۱-۵ نوع و اندازه فونت

اندازه فونت متون فارسی و انگلیسی باید بر اساس قواعد زیر باشد :

- متن اصلی : BNazanin با اندازه ۱۴
- عنوان اصلی : BTitr با اندازه ۱۶
- عنوان فرعی : BTitr با اندازه ۱۴
- متن انگلیسی : Times New Roman با اندازه ۱۲
- فونت کد برنامه : courier new با اندازه ۱۰ و به صورت Bold (فاصله بین خطوط کد ، ۱ خط باشد نه ۱/۵ خط)
- فونت صفحه اول هر فصل : شماره فصل (BTitr با اندازه ۶۰) ، عنوان فصل (BTitr با اندازه ۲۰)
- فونت فهرست مطالب : عنوان فصل (BTitr با اندازه ۱۲) ، بخش ها (BNazanin با اندازه ۱۴)

فونت روی جلد پایان نامه (برای صحافی) به صورت زیر است :

- نام دانشگاه ، نام دانشکده ، و نام رشته : BTitr با اندازه ۱۴
- عبارات "پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی " و نام گرایش : BTitr با اندازه ۱۶
- عبارات "عنوان" ، "استاد راهنما" و "نگارنده" و تاریخ : BTitr با اندازه ۱۴
- عنوان پایان نامه : BNazanin Bold با قلم ۱۸
- نام استاد راهنما و نگارنده : BNazanin Bold با قلم ۱۶

آموزشگاه فنی و حرفه‌ای دختران شاهرود

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی

عنوان پایان نامه (فقط عنوان را بنویسید)

رشته تحصیلی :

استاد راهنما :

دانشجو :

سال تحصیلی :

۱-۶ شماره گذاری موضوعات

موضوعات اصلی پایان نامه به چند فصل و هر فصل به چند <<بخش>> تقسیم می شود . هر یک از بخش های هر فصل با دو شماره که با خط فاصله از یکدیگر جدا شده اند ، مشخص می شود .

عدد سمت راست بیانگر شماره فصل و عدد سمت چپ ، شماره ترتیب بخش مورد نظر است . در صورتی که بخش دارای زیربخش باشد ، شماره هر زیربخش در سمت چپ فوق قرار می گیرد . به عنوان مثال اگر <<مدیریت پروژه نرم افزاری >> دومین زیربخش از بخش چهارم فصل سوم باشد ، بصورت "۳-۴-۲ مدیریت پروژه نرم افزاری" نوشته خواهد شد . هر فصل باید یک عنوان داشته باشد که در آن ، شماره فصل و عنوان فصل با قلم ۲۴ نوشته شود .

فصل دوم : ترتیب نوشتن مطالب

۱-۲ مقدمه

نظم و ترتیب در ارائه مطالب و یکسان سازی شیوه ، علاوه بر افزایش میزان درک خواننده ، سهولت دسترسی و دریافت آنرا در بر دارد . لذا در این بخش ، ضمن بیان مشخصات هر یک از قسمت ها ، ترتیب ارائه آنها نیز ذکر شده است .

۲-۲ جلد و صحافی پایان نامه

- پایان نامه ، مطابق با طرح ارائه شده زرکوب و با رنگ مشخص شده ، مجلد گردد .
- مطالب پایان نامه از ابتدای پایان نامه تا انتها بایست به صورت یک رو کپی گردد و فاقد هر گونه غلط املائی باشد .
- برای گروه هنر رنگ سورمه‌ای استفاده شود.
- در کنار شیرازه ، صرفاً عنوان و نام نگارنده و فقط سال دفاع از پروژه ، زرکوب شود. در صورت طولانی بودن عنوان پایان نامه ، کلمات اضافی حذف و به جای آن از سه نقطه استفاده شود .
- هنگام ذکر مشخصات استاد (اساتید) راهنما ، صرفاً عنوان علمی ایشان (دکتر یا مهندس) ذکر شده و سپس نام و نام خانوادگی مربوطه ، درج می گردد . از نوشتن عناوین دیگر مانند : آقای ، جناب ، استاد و ... پرهیز گردد . در قسمت زمان ارائه ، ماه و سال دفاعیه پایان نامه قید شود . به عنوان مثال : اسفند ۱۳۹۳

محتوی جلد پایان نامه به ترتیب زیر است :

۱) آرم دانشگاه (ترجیحاً در ابعاد ۲/۵ سانتی متر در ۳ سانتی متر)

۲) عبارت : دانشگاه فنی و حرفه ای

- ۳ (عبارت : آموزشکده فنی و حرفه‌ای دختران شاهرود)
- ۴ (عبارت : پایان نامه کارشناسی)
- ۵ (گرایش تحصیلی یا رشته)
- ۶ (کلمه << عنوان >>)
- ۷ (عنوان پایان نامه)
- ۸ (عبارت << استاد راهنما >>)
- ۹ (نام استاد راهنما)
- ۱۰ (کلمه نگارش)
- ۱۱ (نام نگارنده)
- ۱۲ (سال تحصیلی (تاریخ دفاع پایان نامه ، ماه و سال . برای مثال : اسفند ۱۳۹۳)

عنوان پایان نامه	نام و نام خانوادگی	سال

(نحوه ثبت مشخصات در کنار شیرازه پایان نامه)

۲-۳ صفحات پایان نامه و نحوه ترتیب آنها

صفحات پایان نامه ، شامل موارد زیر هستند که به ترتیب لیست شده اند :

- ۱- صفحه نخست
- ۲- صفحه عنوان
- ۳- صفحه تقدیم (اختیاری)
- ۴- صفحه قدردانی (اختیاری)
- ۵- چکیده

- ۶- فهرست مطالب
- ۷- فهرست نمودارها ، عکسها و نقشه ها
- ۸- فهرست جداول
- ۹- فهرست علائم اختصارات
- ۱۰- متن اصلی پایان نامه
- ۱۱- بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات
- ۱۲- مراجع
- ۱۳- پیوستها

۲-۴ صفحه نخست

از آنجا که نام و یاد خدا بهترین سرآغاز برای هر نوشته و کاری می باشد بسیار مناسب است که نخستین برگ از پایان نامه به درج کلام الهی "بسم الله الرحمن الرحيم" اختصاص یابد که فضل الهی موجب توفیق روزافزون گردد .

۲-۵ صفحه عنوان

در این صفحه ، مطالب روی جلد پایان نامه ، عیناً تکرار می گردد .

۲-۶ صفحه تقدیم

در این صفحه مستقل ، برحسب صلاحدید نگارنده به فرد ، افراد یا موسسه ای تقدیم می گردد . وجود این صفحه در پایان نامه ، اختیاری می باشد .

۲-۷ صفحه قدردانی

در این قسمت ، در یک صفحه مجزا بعد از صفحه تقدیم ، نگارنده ، مراتب قدردانی خود را از اشخاص و یا موسساتی که در تدوین مطلب یا فراهم آوردن اطلاعات ، امکانات و یا تامین بودجه همکاری نموده اند ابراز مینماید . وجود این صفحه در پایان نامه نیز اختیاری است .

۸-۲ چکیده

چکیده پروژه ، حداکثر در حجمی معادل ۳۰۰ کلمه تهیه شده و شامل بیان مختصر مسئله مورد بررسی ، مراحل به کار گرفته شده برای کسب و جمع آوری اطلاعات ، نحوه عمل و نتیجه کلی حاصله می باشد به طوریکه خواننده با مطالعه آن تشخیص دهد که پروژه موجود ، در برگیرنده مطلب مورد علاقه وی می باشد یا خیر ؟ تاریخچه و سابقه موضوع در این قسمت ذکر نشده بلکه در مقدمه پروژه توضیح داده می شود . چکیده در یک صفحه مجزا بعد از صفحه عنوان قرار می گیرد و در بالای آن به فاصله دو سطر از حاشیه بالای صفحه ، در میانه سطر ، عنوان پایان نامه نوشته می شود . در نوشتن چکیده ، موارد زیر رعایت شود :

- ارجاع و پانویس نداشته باشد .
- از درج مشخصات پایان نامه خودداری شود .
- از بیان فهرست مطالب به هر صورت اجتناب شود .

۹-۲ فهرست

صفحات فهرست بعد از صفحه چکیده قرار می گیرند . کلمه "فهرست" در وسط و بالای کلیه صفحات مربوطه ماشین گردد . عناوین اصلی و فرعی در سمت راست و شماره صفحه در حاشیه سمت چپ نوشته شود . شماره عنوان اصلی با خط تیره از عنوان مربوطه جدا می شود . شماره عناوین فرعی به صورت ZZ-YY-XX نوشته می شود که XX شماره عنوان اصلی ، YY شماره یکی از بخشهای XX و ZZ نیز یکی از بخش های زیرین YY می باشد.

که البته در فهرست نویسی فقط تا عنوان فرعی دوم شماره گذاری و نوشته می شوند . یک فهرست نمونه در پیوست ارائه شده است . دقت شود در فهرست ، شماره صفحات به صورت عمودی حتماً تراز باشد . برای این منظور بهتر است از جداول استفاده شود.(همه در یک ستون باشند)

۲-۱۰ فهرست نمودارها ، عکسها و نقشه ها

در این قسمت ، فهرست شکلها ، نمودارها و تصاویر ارائه شده در پایان نامه لیست می شوند. بطوریکه خواننده بتواند سریعاً به محتوی مورد نیاز خود دسترسی داشته باشد . برای مثال : شکل (۲-۱) : نمایی از ظاهر صفحه اول برنامه ۴۵

۲-۱۱ فهرست جداول

مانند قسمت قبل ، شامل فهرست جداول استفاده شده در پایان نامه می باشد.

۲-۱۲ فهرست علائم و اختصارات

در صورتیکه در متن پایان نامه از کلمات اختصاری استفاده شده باشد . باید در این صفحه با عنوان کامل لیست شوند. برای مثال : PLC   Programing Logic Control

۲-۱۳ متن اصلی پایان نامه

متن اصلی پایان نامه می تواند به صورت زیر باشد :

• فصل اول : موضوع پروژه

مقدمه ، فصل اول پایان نامه است که با عنوان "موضوع پروژه" نام گذاری می شود. در این فصل موارد زیر مطرح می شود :

- بیان واضح و کامل مسئله مورد بررسی یا هدف مطالعه یا پیاده سازی : موضوع پروژه باید به صورت کامل برای خواننده مشخص شود.

- بیان دلایل اهمیت موضوع و ارزشیابی آن : اینکه چرا این موضوع انتخاب شده است و انتخاب این موضوع چه ارزشی دارد.
- بیان مختصر تاریخچه کارها و تحقیقات قبلی انجام شده روی موضوع و وضعیت فعلی آن : در رابطه با این موضوع ، قبلا چه کارهایی انجام شده است . برای مثال اگر موضوع پیاده سازی یک نرم افزار است باید مشخص کنیم چه نرم افزارهایی در این رابطه وجود دارد .
- معرفی و مرور اجزا و بخش های پایان نامه : مشخص کنیم چند فصل دیگر در پیش داریم و در هر فصل به چه چیزی می پردازیم.

● فصل دوم :

بعد از فصل توضیح پروژه ، در فصل دوم ، مطالبی که مربوط به پروژه می باشد و خواننده باید برای درک پروژه با آنها آشنا باشد به طور مختصر توضیح داده می شود.

● فصل سوم :

این بخش از پایان نامه ، اصل و اساس پایان نامه می باشد . در واقع این بخش است که به دانش پژوهان کمک می نماید . بنابراین مطالب آن باید به صورت واضح ، منظم و قابل فهم ارائه گردد . در این بخش سعی گردد تنها قسمت هایی که مستقیما با موضوع مورد بحث مربوط است آورده شود و مابقی مطالب به صورت پیوست اضافه گردد . برای مثال اگر آشنایی با بعضی قضایا برای درک مطلب لازم است ولی اثبات آنها منظور اصلی گزارش نیست به صورت پیوست اضافه شود.

۲-۱۴ بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات

در این قسمت نتایج حاصل در پایان نامه مرور شده و در ادامه پیشنهادات مولف در مورد ادامه کار (تحقیقاتی) ارائه می گردد.

۲-۱۵ مراجع

به هنگام ذکر نام نویسنده و یا مرجع در طول پروژه ، شماره ای که به ترتیب افزایش می یابد در داخل براکت [ ] ثبت گشته و در قسمت مراجع در براکت [ ] نوشته می شود و بعد از آن ، نام خانوادگی نویسنده ، سپس حرف اول نام که بوسیله علامت " " از یکدیگر جدا می گردند آورده می شود . اگر موضوع دارای چند نویسنده باشد نام های ایشان با علامت " " از هم جدا می گردد . بعد از نام نویسنده ، عنوان مطلب در داخل گیومه آورده می شود و در ادامه چنانچه مطلب مورد نظر از کتاب اخذ شده باشد نام موسسه انتشاراتی ، صفحه یا صفحات مورد ارجاع و سال انتشار ذکر می شود . چنانچه مطلب نگاشته شده از مجله باشد جلد (Vol) شماره (no) ، شماره صفحه ، ماه و سال انتشار خواهد آمد.

۲-۱۶ پیوستها

در انتهای پایان نامه ، پیوستها ، قرار می گیرند . پیوست به گونه ای انتخاب می شود که نیاز به وجود آنها ، قرار دادن آنها در "متن اصلی" باعث از بین رفتن انسجام و پیوستگی مطلب می گردد . هر پیوست به یک موضوع اختصاص می یابد . در صفحه اول هر پیوست ، در بالای وسط کادر ، کلمه پیوست و شماره ترتیب آن درج شده و سپس با یک خط فاصله در وسط کادر عنوان مربوط به آن پیوست آورده می شود. شماره گذاری ضمیمه به همان ترتیب متن اصلی پایان نامه می باشد.

۲-۱۷ نکاتی در رابطه آیین نگارش

در نوشتن متن پایان نامه ضروریست نکات آیین نگارشی ذیل کاملاً رعایت شود.

- نقطه ، ویرگول و... دقیقاً بعد از کلمه می آید و سپس یک فاصله خالی منظور می شود . برای مثال عبارت "رفت" . غلط است و عبارت "رفت." درست می باشد.
- کلماتی که دارای عبارت "می" ، "ها" و ...غیره هستند نباید بین "می" و "ها" با کلمه ، یک فاصله خالی باشد. بلکه باید از نیم فاصله خالی (ترکیب کلید کنترل با زیرخط+ctrl) استفاده شود. برای مثال عبارات "می روم" یا "فاصله ها" غلط است و "می روم" و "فاصله ها" صحیح است . در کلمات چند تکه ای نیز این قاعده رعایت شود مثل "پایان نامه"

- به منظور خوانایی بیشتر متن ، از ویرگول به درستی در جاهای مورد نیاز استفاده شود.